

ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI NĂM HỌC 2023- 2024

MÔN: NGỮ VĂN 9

Thời gian: 150 phút (Không kể phát đề)

PHẦN I: ĐỌC - HIỂU (4 điểm)

Đọc phần trích sau và trả lời câu hỏi nêu ở bên dưới:

Làm sao để niềm vui của người này không phải là nỗi buồn của người kia. Làm sao để công nghiệp hóa một ngôi làng nhưng lại không ung thư hóa dân làng. Làm sao để tăng lợi nhuận đầu tư nhưng đừng đổ chất thải ám hại môi trường sống. Làm sao để tăng trưởng, để giàu có hơn nhưng đừng bức tử nguồn nước cho mai sau...Chỉ có thể là khi mình biết nghĩ cho người khác. Mình không nói cho hả giận khi người khác nhói lòng. Mình không chỉ lo cho được việc riêng của mình mà mặc cho ai kia khổ sở....

Vô cảm với người khác là thiếu năng cảm xúc. Còn tệ hơn cả thiếu năng cơ thể. Bởi vì, thiếu năng cảm xúc nghĩa là dĩ không phải trời bắt tội, em cũng đã bị tật nguyên ngay trong cơ thể khỏe mạnh, đẹp đẽ của chính mình.

*(Theo: Đoàn Công Lê Huy, Yêu xứ sở, thương đồng bào.
NXB Kim Đồng 2018, tr 83)*

Câu 1. Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích.

Câu 2. Xét về mục đích nói, câu: “*Làm sao để niềm vui của người này không phải là nỗi buồn của người kia.*”, thuộc kiểu câu gì?

Câu 3. Chỉ rõ biện pháp tu từ được sử dụng trong những câu văn in đậm.

Câu 4. Thông điệp mà tác giả muốn gửi đến người đọc qua đoạn văn trên là gì?

PHẦN II: VIẾT (16 điểm)

Câu 1 (6 điểm)

Trình bày suy nghĩ của mình về ý kiến sau: “*Một người đã đánh mất niềm tin vào bản thân thì chắc chắn sẽ còn đánh mất thêm nhiều thứ quý giá khác nữa*”

(Sách Dám thành công)

Câu 2 (10 điểm)

Trong văn bản “*Tiếng nói văn nghệ*”, Nguyễn Đình thi có viết: “*Nghệ thuật không đứng ngoài trở về cho ta đường đi, nghệ thuật vào đốt lửa trong lòng chúng ta, khiến chúng ta tự phải bước lên đường ấy*”. Phân tích bức tranh quê trong bài “*Chiều xuân*” của Anh Thơ để làm sáng tỏ ý kiến trên.

Chiều xuân

*Mưa đổ bụi êm êm trên bến vắng,
Đò biếng lười nằm mặc nước sông trôi;
Quán tranh đứng im lìm trong vắng lặng
Bên chòm xoan hoa tím rụng tơi bời.*

*Ngoài đường dê cỏ non tràn biếc cỏ,
Đàn sáo đen sà xuống mổ vu vơ
Mấy cánh bướm rập rờn trôi trước gió.
Những trâu bò thông thả cúi ăn mưa.*

*Trong đồng lúa xanh rờn và ướt lặng
Lũ cò con chốc chốc vụt bay ra,
Làm giật mình một cô nàng yếm thắm.
Cúi cúi cào cỏ ruộng sắp ra hoa.*

(Anh Thơ,*Bức tranh quê*, NXB Hội Nhà văn, Hà Nội, 1995)

HƯỚNG DẪN CHẤM

Câu	Nội dung	Điểm
Phần I: ĐỌC- HIỂU (4 điểm)		
Câu 1	PTBĐ chính: Nghị luận	1,0
Câu 2	Xét về mục đích nói câu “ <i>Làm sao để niềm vui của người này không phải là nỗi buồn của người kia.</i> ”, thuộc kiểu câu trần thuật.	1,0
Câu 3	- Biện pháp tu từ điệp ngữ <i>Làm sao để</i> được lặp lại 4 lần.	1,0
Câu 4.	Thông điệp tác giả gửi đến: Mỗi con người đều có những suy nghĩ, tình cảm, công việc riêng, song trong cuộc sống chúng ta cần chú ý đến cảm nhận của những người xung quanh mình. Sống vô cảm sẽ làm cho chúng ta trở nên ích kỷ, đáng sợ.....	1,0
Phần II: VIẾT (16 điểm)		
Câu 1	1. Mở bài: - Một câu danh ngôn nổi tiếng đã nói Mất tiền còn có thể tìm lại được nhưng mất niềm tin là mất tất cả. - Đúng vậy! Nói về niềm tin của mỗi người trong cuộc sống đã có rất nhiều ý kiến nói về điều đó: “Một người đã đánh mất niềm tin vào bản thân thì chắc chắn sẽ còn đánh mất thêm nhiều thứ quý giá khác nữa” (Sách Dám thành công). Vậy niềm tin có ý nghĩa như thế nào với mỗi con người trong cuộc sống? 2. Thân bài: a. Giải thích câu nói: - Niềm tin vào bản thân: Đó là niềm tin vào chính mình, tin vào năng lực, trí tuệ, phẩm chất, giá trị của mình trong cuộc sống. Đó còn là mình hiểu mình và tự đánh giá được vị trí, vai trò của mình trong các mối quan hệ của cuộc sống. - Câu nói là lời nhắc nhở mỗi chúng ta hãy có niềm tin vào bản thân. Đó cũng là bản lĩnh, là phẩm chất, là năng lực của mỗi người, là nền tảng của niềm yêu sống và mọi thành công. Khi đánh mất niềm tin là ta đánh mất tất cả. b. Phân tích, chứng minh ý nghĩa câu nói: Vì sao đánh mất niềm tin vào bản thân là sẽ đánh mất nhiều thứ quý giá khác? - Bởi niềm tin vào bản thân là niềm tin cần thiết nhất trong mọi niềm tin. Nó không chỉ đem lại niềm tin yêu cuộc sống, yêu con người, hi vọng vào những gì tốt đẹp mà còn là nền tảng của mọi thành công. Để đạt được điều đó, con người phải biết dựa vào chính bản thân mình chứ không phải dựa vào ai khác, khách quan chỉ là điều kiện tác động, hỗ trợ chứ không phải là yếu tố quyết định thành công. - Đánh mất niềm tin hoặc không tin vào chính khả năng của mình thì con người sẽ không có ý chí, nghị lực để vươn lên và tất nhiên: “Thiếu tự tin là nguyên nhân của phần lớn thất bại” (Bovee). - Cuộc sống muôn màu muôn vẻ, đầy những dư vị đắng cay, ngọt ngào, hạnh phúc và bất hạnh, thành công và thất bại, và có những lúc sa ngã, yếu mềm... Nếu con người không có ý chí, nghị lực, niềm tin vào bản thân sẽ không đủ bản lĩnh để vượt qua, không khẳng định được mình, mất tự chủ, dần buông xuôi, rồi dẫn đến đánh mất chính mình. Khi đã đánh mất chính mình là đánh mất tất cả, trong đó có những thứ quý giá như: tình yêu, hạnh phúc, cơ hội... thậm chí cả sự sống của mình. Vì vậy, con người biết tin yêu vào cuộc sống, tin vào sức mạnh, khả năng của chính mình, biết đón nhận những thử thách để vượt qua, tất yếu sẽ đạt đến bến bờ của thành công và	0,5 1,0 2,0

	hạnh phúc. - Trong cuộc sống, có biết bao con người không may mắn, họ phải trải qua nhiều khó khăn, thử thách, bất hạnh. Nhưng càng khó khăn, bản lĩnh của họ càng vững vàng. Họ tin vào ý chí, nghị lực, khả năng của bản thân và họ đã vượt lên, chiến thắng tất cả. c. Phản đề - Phê phán: Trong thực tế cuộc sống, có những người mới va vấp, thất bại lần đầu nhưng không làm chủ được mình, không tin vào mình có thể gượng dậy mà từ đó dẫn đến thất bại: + Một học sinh nhút nhát, e sợ, không tin vào năng lực bản thân mình khi đi thi sẽ dẫn đến làm bài không tốt. Cũng có những học sinh thi trượt, tỏ ra chán nản, không còn niềm tin vào bản thân nên sẽ dễ bỏ cuộc. + Một người khi làm việc, không tự tin vào mình, không có chính kiến của mình mà phải thực hiện theo ý kiến tham khảo của nhiều người khác thì dẫn đến tình trạng “đeo cà giữa đường”, “lắm thầy thiếu ma”. + Có những người từ nhỏ được sống trong nhung lụa, mọi việc đều có người giúp việc hoặc bố mẹ lo , khi gặp khó khăn họ có thể làm chủ được bản thân, tự mình độc lập để vượt qua? - Khẳng định: Tuy nhiên, đừng quá tự tin vào bản thân mình mà dẫn đến chủ quan, đừng quá tự tin mà bước sang ranh giới của tự kiêu, tự phụ sẽ thất bại. Tự tin, khiêm tốn, cẩn trọng là những đức tính đáng quý của con người. Nó dẫn con người ta đến bến bờ thành công và được mọi người quý trọng. d. Bài học nhận thức, hành động: Học sinh những người trẻ tuổi phải làm gì để xây dựng niềm tin trong cuộc sống? Phải cố gắng học tập và rèn luyện tư cách đạo đức tốt. - Việc học phải đi đôi với hành, dám nghĩ, dám làm, tự tin, yêu đời, yêu cuộc sống. Phải biết tránh xa các tệ nạn xã hội, phải luôn làm chủ bản thân. 3. Kết bài: - Khẳng định lại vấn đề nghị luận - Liên hệ bản thân	1,0 1,0 0,5
Câu 2	1. Mở bài - Dẫn dắt giới thiệu vấn đề: Nhận định trên đã nói lên chức năng nhận thức, chức năng thẩm mỹ và chức năng giáo dục của nghệ thuật, của văn chương (tác dụng của nghệ thuật, văn chương.) - Trích dẫn nhận định, đề cập tác phẩm sẽ chứng minh. 2. Thân bài a. Giải thích nhận định - Nghệ thuật là một loại hình độc đáo thể hiện cuộc sống qua các hình tượng, nét vẽ, màu sắc, hình khối, âm thanh Nghệ thuật được tác giả nói ở đây nên hiểu là nghệ thuật văn chương. - Nghệ thuật không đứng ngoài trở về cho ta: Nghệ thuật khác với những bài thuyết giảng đạo lý, mà các tác phẩm nghệ thuật là con đẻ của người nghệ sĩ, trong đó các nhà văn gửi gắm những suy tư, ước vọng của mình đến với độc giả. Tư tưởng trong tác phẩm nghệ thuật là thứ tư tưởng nấu mình. - Nghệ thuật vào đốt lửa trong lòng chúng ta là: Các tác phẩm văn chương tác động vào nhận thức, tâm tư, tình cảm của người đọc, giúp người đọc hiểu được hiện thực cuộc sống được phản ánh trong tác phẩm và qua sự rung động mà tác phẩm đem lại người tiếp nhận sẽ nhận thức rõ cái đẹp, cái đúng, cái sai trong thực tế cuộc sống, từ đó có những tình cảm yêu cái tốt	1,0 2,0

	đẹp, ghét cái xấu xa sai trái... - Khiến chúng ta tự phải bước đi lên đường ấy: Từ những tình cảm tốt đẹp mà tác phẩm nghệ thuật đem lại, người đọc sẽ có hành động phù hợp như kế thừa, phát huy, noi theo những điều tốt đẹp, đấu tranh, phê phán cái xấu xa, lỗi thời, hèn kém... b. Chứng minh nhận định qua văn bản "Chiều xuân" + Hoàn cảnh sáng tác: Được rút từ tập "<i>Bức tranh quê</i>", tập thơ đầu tay của Anh Thơ. * Triển khai hệ thống các luận điểm đã xây dựng. + Luận điểm 1: <i>Bức tranh chiều xuân</i> - <i>Bức tranh làng quê</i> mộc mạc, êm dịu, thanh bình với những hình ảnh bình dị, quen thuộc, thơ mộng: mưa bụi, con đò, dòng sông, quán tranh, hoa xoan, con dê, đàn sáo, trâu bò, đồng lúa... - <i>Bức tranh</i> tĩnh lặng, thanh nhã, tươi tắn, đượm buồn: + Các đối tượng được miêu tả trong trạng thái nhẹ nhàng, khoan thai: mưa đổ bụi êm êm, đàn sáo...vu vơ, cánh bướm rập rờn, trâu bò thong thả. + Không khí tĩnh lặng, băng khuâng: quán đứng im lìm, đồng lúa ướn lặng, trâu bò thong thả cúi ăn mưa,... + Màu sắc tươi tắn, giàu sức sống: màu tím hoa xoan, màu đen của đàn sáo, màu rực rỡ của cánh bướm, màu xanh rờn của đồng lúa, màu thắm đỏ của chiếc yếm. + <i>Bức tranh</i> có nhiều điểm nhấn độc đáo: mưa đổ bụi, trâu bò cúi ăn mưa; cô nàng yếm thắm đang lao động chột giật mình bởi đàn cò con. => Sự độc đáo của <i>bức tranh</i> nằm ở việc tác giả thu tóm rất thành công linh hồn của làng quê Bắc Bộ ngày xuân với những nét đẹp đặc trưng không thể nhầm lẫn. + Luận điểm 2: Không khí và nhịp sống thôn quê trong bài thơ - Không khí thơ mộng, êm đềm, tĩnh lặng thể hiện qua: + Hình ảnh dân dã, hài hòa, êm dịu trong tổng thể <i>bức tranh</i> làng quê thanh bình. + Từ ngữ gợi hình, gợi cảm: sử dụng hiệu quả biện pháp nhân hóa (<i>đò biếng lười, quán tranh đứng im lìm...</i>), cách diễn đạt độc đáo (<i>cúi ăn mưa, cỏ non tràn biếc cỏ</i>)... + Bút pháp lấy động tả tĩnh: cái giật mình của cô gái khi đàn cò bứt bay ra. - Nhịp sống nhẹ nhàng, chậm rãi, khoan thai thể hiện qua: + Hệ thống từ láy gợi cảm diễn tả trạng thái nhẹ nhàng, êm đềm của đối tượng. + Thiên nhiên và con người được miêu tả trong nhịp điệu chậm rãi, khoan thai. * Đánh giá chung: - Từ ngữ giàu sắc thái biểu cảm, sử dụng nhiều từ láy. - Thủ pháp lấy cái động để nói cái tĩnh. - Bài thơ "<i>Chiều xuân</i>" giúp người đọc thấy được buổi chiều thơ mộng, đơn sơ của làng quê Bắc Bộ. Người đọc cảm thấy cô gái Kinh Bắc đang đứng băng khuâng ngắm nhìn cảnh bên đò, dải đường dê và cảnh đồng lúa quê nhà một buổi chiều xuân mưa bụi. 3. Kết bài - Nêu đánh giá, cảm nhận riêng của em về bài thơ. Chiều xuân của Anh Thơ là một bản nhạc đầy thương yêu và tự hào dành cho quê hương mà thi sĩ gửi đến cho chúng ta, bồi đắp và nuôi dưỡng trong	5,0 1,0 1,0
--	---	----------------------------------

	tâm hồn mỗi người những tình cảm đẹp để cho cảnh vật bình dị của làng quê Việt.	
	<i>d. Chính tả, ngữ pháp</i> - Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt. <i>e. Sáng tạo: Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận, có cách diễn đạt mới mẻ.</i>	